

МАРК БИЧИГЕН СҮҮНЧИЛҮ ЖАР

1

¹Кудайдын Уулы Иисус Христостын Сүүнчилү Жарынын башталганы.

²Исаия жарчынын түрбегинде бичилгенинче:

*«Бат, Сенин алдыннан ангелимди ийип жадым,
ол жолунды Сенин алдыннан белетеп койор.*

³Куба чөлдө кыйгырганнын үни бу:

*Кайраканга жол белетегер,
Онын жолдорун түс эдигер!»*

⁴Иоанн келген, куба чөлдө улусты крестеп, жарлыктап жүрген: «Эткен кинчектеригерди таштазын деп, Кудайга баштанып, креске түжүгөр».

⁵Ого ончо Иудей орооны, Иерусалимнин ончо улузы келип, кинчектерин ачып турган. Иоанн олорды Иордан-сууда креске түжүргөн.

⁶Иоанн төө түги кийимдү, тере курлу болгон, жиген ажы – аспан ла жер адарунын мөди. ⁷Ол жарлыктап, айдып жүргөн: «Кийнимче менен чик-жок күчтүзи келедири. Мен эңилип, Онын өдүгинин буузын да чечерге турбазым. ⁸Мен слерди суула крестегем, Ол дезе слерди Агару Тынла крестеер».

Иисусты креске түжүргени ле ченегени

⁹ Ол күндөрдө Галилей жериндеги Назареттен Иисус келди. Оны Иоанн Иордан-сууда крестеди. ¹⁰ Бу тарый, Ол суудан чыгып келеде, тенгери ачылып, Агару Тын Онын үсти орто күүле чилеп түжүп жатканын көрди. ¹¹ Тенериден үн чыкты: «Сен Менин сүйүнгөн Уулым, Сенде Менин жакшылыктуу табым».

¹² Бу тарый Агару Тын Оны куба чөлгө алып барды. ¹³ Ол куба чөлдө төртүн күн жүрүп, сатанага ченеткен, андардын өзөгинде болгон. Ангелдер Ого жалчыланып тургандар.

¹⁴ Иоанн түрмелеткен кийинде Иисус Галилейге келип, Кудайдын Сүүнчилү Жарын жарлыктап, ¹⁵ айдып жүргөн: «Өй жедип, Кудайдын Каандыгы жууктап келди! Кудайга баштанып, Сүүнчилү Жарга бүдүгөр».

Баштапкы үренчиктер

¹⁶ Галилей талайын жакалай барадып, Иисус Симонды, база онын Андрей карындажын көрди. Олор, балыкчы болгон бойлоры, талайда шүүндеп тургандар. ¹⁷ Олорго: «Мени ээчий барыгар, – деди, – слерди улус тудаачы эдип салайын». ¹⁸ Олор бу тарый шүүнин артырып койоло, Оны ээчий бастылар.

¹⁹ База эмеш барадып, Ол Зеведей уулы Иаковты, онын Иоанн карындажын кемеде шүүн жамап отургандарын көрди. ²⁰ Бу тарый олорды кычырды. Олор Зеведей адазын ишчилерле кожо кемеде артырып койоло, Оны ээчий бастылар.

Жоболдуларды жасканы

²¹ Капернаумга келдилер. Бу ла тарый суббот күнде Иисус синагогага кирип, улус үретти. ²² Онын үредүзин кайкап турдылар, ненин учун десе олорды бичикчилер чилеп эмес, бойында жан бар кижичилер чилеп үреткен.

²³ Синагогада кара желбиске туттурган кижичилер болгон. Байа кижичилер тын кыйгыра берди:

²⁴ – Сеге бистен не керек болды, Назареттин кижизи Иисус? Сен бисти өлтүрөргө келдин бе? Кем болгонунды билер турум! Сен – Кудайдын Агарузы.

²⁵ Же Иисус:

– Унчукпа, бу кижиден чык! – деп, кара желбиске жакарды.

²⁶ Кара желбис кижини курултып, улу үнденип кыйгырала, онын өзök-буурынан чыга конды.

²⁷ Ончолоры куды чыгып, бой-бойларынан суражып турдылар:

– Бу не атасы? Бу кандый-андый жангы үредү болды? Ол желбистердин де бажын билип, жакарганда, олор Ого уккур болуп турганын!

²⁸ Саадабай Иисус керегинде табыш Галилей ичине ыттам жайылды.

²⁹ Синагогадан чыгала, Иаковло, Иоаннла кожо Симон ло Андрей-эшке келдилер. ³⁰ Симоннын кайын энези десе, эди изипкүйүп, оорып жаткан. Бу тарый мыны Иисуска айттылар. ³¹ Иисус базып келеле, оны колынан тудуп, тургусты. Ол жазылып, олорго жалчыланып жүрди.

³² Эңир кирип, күн отура берерде, Ого не ле оорулуны, өзök-буурында шилемирлү улусты экелип турдылар. ³³ Ончо кала айылдын жанына жуулып келди. ³⁴ Ол жүзүн-жүүр оорудан шыралап жүрген көп улусты жасты, көп шилемирлерди чыгара сүрди. Же Ол кем деп билер болгонын шилемирлерге айттырбай турды.

³⁵ Эртенгизинде десе, ачу тангла туруп, аалга жерге барып, анда мүргүди. ³⁶ Симон кожо жүргендериле Онын кийнинен бардылар. ³⁷ Оны табала, «Ончолоры Сени бедиреп туру» – дедилер.

³⁸ Иисус олорго айтты:

– Бу жуугындагы журттарга баралы, анда да жарлыктаар аргалу болойын. Мен бого болуп келген инем.

³⁹ Анайып Ол Галилей ичиле синагогаларда жарлыктап, шилемирлерди чыгарып жүрди.

⁴⁰ Ого капкаш баалуу кижиге келди, Онын алдына чөгөдөп, жалынып айтты:

– Мени арутайын десең, арутап ийерин.

⁴¹ Иисус ого буурсап, колын сунуп, тийди. «Арутайын, ару бол» – деди. ⁴² Бу тарый баалуу кодорылып, ол ару болды. ⁴³ Иисус ого кату жакарып, оны бу тарый божодып, ⁴⁴ айтты:

– Көр, кижиге неме айтпа. Же барып, абыска көрүн, Моисейдин жакарганыла аруталганын учун тайылга эт, улуска кере болзын.

⁴⁵ Онызы десе чыгала, не болгонын жарлап, айда берди. Онон улам Иисус калага иле кирип болбой, тыштындагы аалга жерлерде жүрди. Же Ого кайдан ла бери келип турдылар.

2

Курулып калган кижини јасканы

¹Бир канча күннин бажында Иисус Капернаумга бурулды. Ол үйде деп, табыш угулды. ²Көп улус јуулып келген учун эжик те јанында јер јок болды. Иисус ологго сөс айдып турарда, ³Ого төрт-кижилеп, курулып калган кижини экелдилер. ⁴Улустын көбине Иисуска јууктаар эбин таппай, Ол отурган айылдын јабынчызында тежик эделе, оору кижини төжөктө јаткан бойынча түжүрип ийдилер.

⁵Иисус олордын бүдүп турганын көрөлө, курулып калган кижиге айтты:

– Балам, кинчектерин ташталып туру.

⁶Анда отурган бир кезик бичикчилер ичинде санандылар: ⁷«Бу не дийт? Кудайды анайып не јамандайт болбогой? Кинчекти Кудайдан өскө кем таштайтан?»

⁸Иисус бу тарый олордын ичиндеги санаазын өзөк-тыныла биллип, айтты:

– Ичигерде анайып не керек сананып јадыгар? ⁹Нези јенгил? Курулып калганга: «Кинчектерин ташталып туру» – деерге бе, эмезе: «Тур, төжөгинди алып, базып јүр» – деерге бе? ¹⁰Је Кизи Уулында јердеги кинчекти таштаар јан барын биллип јүрүгөр – дейле, курулып калганга: – ¹¹Сеге айдадым: тур, төжөгинди алып, айлынга јан – деди.

¹²Онызы бу тарый өрө туруп, төжөгин алала, ончо улус көзинче чыга берди. Ончолоры кайкажып, «Мындый немени эр-јажына көрбөдис!» – дежип, Кудайды алкап турдылар.

Левийди кычырып алганы

¹³Иисус ойто ло талай јаар јүре берди. Ончо улус Ого келип турды, Ол олорды үретти.

¹⁴Өдүп барадып, Ол Алфей уулы Левий калан јуур јеринде отурганын көрөлө, «Мени ээчий бас» – деди. Онызы өрө туруп, Оны ээчий басты.

¹⁵Иисус Левий-эште кыйын отурарда, Оныла, Онын үренчиктериле кожо көп албанчылар ла кинчектүлер кыйын отургандар.

Андый улус көп болгон ине, олор Оны ээчий жүргендер. ¹⁶Ол албанчыларла, кинчектүлөрле кожо ажанып отурганын көрөлө, фарисей болгон бичикчилер Онын үренчиктерине айдышты:

– Ол албанчыларла, кинчектүлөрле кожо канайып ичет-jiйт болбогой?

¹⁷Мыны уккан Иисус олорго айтты:

– Эмчини кадык улус эмес, оору улус керексиир. Мен актуларды эмес, кинчектүлөрдү кычырарга келгем.

Орозо керегинде

¹⁸Иоаннын ла фарисейлердин үренчиктери орозо туткандар. Иисуска келип, айткандар:

– Ненин учун Иоаннын ла фарисейлердин үренчиктери орозо-лоп жадылар, Сенин үренчиктерин десе орозолобой жадылар?

¹⁹Иисус олорго айтты:

– Колту кожо жүргенде, тойчылар орозолойтон беди? Колту кожо жүргенде, олор орозолоп болбос. ²⁰Je колтуны олордон айрып алар күндөр келер, ол тушта, ол күндөрдө олор орозо тудар.

²¹Эски кийимге жаңы бөстин өөнүн жамабайтан. Онон башка, жамачы эскизин жырта тартып, тежиги там ары барар. ²²Жаңы аракыны эски тажуурга урбайтан. Онон башка, аракы тажуурды жара тебер, аракызы да төгүлөр, тажууры да үрелер. Карын, жаңы аракыны жаңы тажуурга уратан.

Суббот күн керегинде

²³Бир катап суббота күндө Иисус аш салган кыраала барып жаткан. Үренчиктери жолой аштын мажагын үзүп, жип тургандар.

²⁴Фарисейлер Ого айттылар:

– Көр, олардын суббота күндө этпести эдип тургандарын.

²⁵Иисус олорго айтты:

– Давид немеден тутакту болуп, бойы да, кожо жүргендери де аштайла, нени эткен эди, качан да кычырбаган бедигер? ²⁶Канайып ол Авиафар деп улу абыс тужында Кудайдын байзынгына киреле, абыстардан башка кем де жибейтен ыйык калаштарды алып жийле, кожо жүргендерине де берген эди?

²⁷Онон айтты:

– Суббота күн кижиге болуп жайалган, кизи суббота күнгө болуп жайалган эмес. ²⁸Онын учун Кизи Уулы суббота то күннин бийи.

3

Колы кургап калганды жасканы

¹ Иисус синагогага ойто келди. Анда колы кургап калган кижиге болгон. ² Иисусты бурулаарга, оны суббот күнде жаскай деп, аыктап турдылар. ³ Ол десе колы кургап калган кижиге: «Ортозына тур – дейле, ⁴ байагыларына десе айтты: – Суббот күнде нени эдерге жараар: жакшыны ба, эмезе жаманды ба? Кижинин жүрүмин аргадаар ба, эмезе кыйар ба?» Же озор унчукпай турдылар.

⁵ Иисус озорго чугулду көрүп, жүректери катуланганына ачурканып, байагы кижиге айтты:

– Колынды сун.

Ол сунды, колы су-кадык боло берди.

⁶ Фарисейлер чыгала, бу тарый Иродтын улузыла кожо Оны канайтсабыс өлтүрерис деп, Ого удуря жөп чыгардылар.

⁷ Иисус десе үренчиктериле кожо талай жаар жүре берди. Онын кийнинен Галилейден ле Иудейден көп улус ээчий барды. ⁸ Иерусалимнен, Идумейден, Иордан ары жанынан, Тир ле Сидонды жакалай жерлерден ума жок көп улус Онын эдип турганын угала, Ого келип тургандар. ⁹ Улустын көбине кыстатпаска, «Меге кеме белен болзын» – деп, Ол үренчиктерине айтты. ¹⁰ Ол көп улусты жаскан, онын учун оору улус Ого тийейин деп, Ол жаар тап эдип тургандар. ¹¹ Кара желбистер де Оны көрөлө, Онын алдына жыгылып, «Сен – Кудайдын Уулы!» – деп, кыйгырыжып тургандар. ¹² Же Ол Бойы кем болгонын жарлабазын деп, кату жакарып турган.

Он эки апостолды талдаганы

¹³ Мынын кийнинде Иисус кырга чыгып, Бойына кычырайын дегендерин кычырып алды. Айдарда, Ого келдилер. ¹⁴ Олордон он эки кижини ылгап, озорды апостолдор деп адады, Бойымла кожо жүргүзейин деп, жарлыктадып ийип турайын деп, ¹⁵ шилемирлерди чыгарар жанду болзын деп. ¹⁶ Бат, Ол ылгап алган он экүнинг ады-жолы бу: Симон, оны Петр деп адады; ¹⁷ Зеведей уулы Иаков ло онын Иоанн карындажы, озорды Воанергес – «Күкүрт уулдары»

деп адады; ¹⁸ Андрей, Филипп, Варфоломей, Матфей, Фома, Алфей уулы Иаков, Фаддей, Симон Кананит, ¹⁹ база Иуда Искариот, сонгында Иисусты садып ийери ол болгон.

***Агару Тынды жамандаганы –
ташталбас***

²⁰ Айылга келдилер. Улус база ок жуулып келди, мынанг улам олорго курсак та жиир арга жок болды. ²¹ Мыны угала, Иисустыг санаазы энделген туру дешкилеп, жуук улузы Оны албанла апарарга келдилер.

²² Иерусалимненг келген бичикчилер дезе, Онын ичинде Веельзевул бар, Ол шилемирлерди шилемир бийининг кучиле чыгара сүрүп турбай – дешкендер. ²³ Айдарда, Иисус олорды кычырып алып, укаа сөслө айтты:

– Сатана сатананы канайып чыгаратан? ²⁴ Каандык бойынанг бойы бөлүнзе, байагы каандык жайрадылар. ²⁵ Биле бойынанг бойы бөлүнзе, байагы биле жайрадылар. ²⁶ Сатана бойына бойы табарып, бөлүнген болзо, ол чыдажып туруп болбос: онын өлүми келгени ол. ²⁷ Күчтү кижининг айлына киргени, күчтү кижини озо күлүбейинче, жөөжөзин тоноп албас, жангыс күлүзе, айлын тоноор. ²⁸ Чынын айдадым слерге: кижини уулдарынын не ле кинчеге, канайып та жамандап айтканы ташталар. ²⁹ Же Агару Тынды жамандап айткан кижининг бурузы үргүлжиге ташталбас, ол мөнкү чакка жаргыга калар.

³⁰ Иисустыг өзөк-буурында кара желбис бар дешкен учун Ол мынайып айткан.

***Иисустыг энези
ле карындаштары***

³¹ Иисустыг энези ле карындаштары келип, тышкары туруп, Оны айттырып кижини ийдилер. ³² Иисусты эбире көп улус отурган.

– Бат, Сени тышкары эненг, карындаштарын ла сыйындарын сурулап жат – дедилер.

³³ – Энем кем, карындаштарым кемдер? – дейле, ³⁴ Ол Бойын эбире отурган улусты айкап, айтты: – Бат, Менинг энем, Менин карындаштарым бу. ³⁵ Кудайдын табын бүдүрүп жүргени, Менин карындажым да, эже-сыйным да, энем де ол.

4

Ўрендеечи керегинде укаа сөс

¹ Иисус талайдын жаказында ойто ло ўредип баштады. Ого көп улус јуулып келерде, кемеге кирип, талайда отурды, улус десе ончозы талайдын жаказында јерде турды. ² Ол укаа сөстөр айдып, көп ўретти, ўредип тура, ологро айтты:

³ — Угугар! Бат, ўрендеечи ўрендеерге чыккан. ⁴ Ўрендеп турарда, кезик ўрен јол куйнуна тўшкен. Куштар учуп келип, оморды чокып койгон. ⁵ Кезиги тобрагы ас ташту јерге тўшкен. Тобрагы калын эмес болгондо, саадабай кылгазы өзүп чыккан. ⁶ Күн чыгарда онуп, тазыл јок бойлоры, какшап калган. ⁷ Кезиги тегенектү јерге тўшкен. Тегенек өзүп, оны туй базып койордо, ажи бүтпеген. ⁸ Кезиги јакшы јерге тўшкен. Ќскүлен болуп, мажак бүткен, ўрендегенине көрө бирүзи одус, кажызы алтан, кезиги јүс катап көп тўжүм берген.

⁹ Иисус онон айтты:

— Кулакту кижн уксун!

¹⁰ Ол јангыскан артып каларда, Онын јанында јүргендер он эки ўренчикле кожо укаа сөс керегинде сурадылар. ¹¹ Иисус ологро айтты:

— Слерге Кудаидын Каандыгынын јажыттарын билери берилген, өскө-туш улуска десе, ончозын укаалап айдатан, ¹² ненин учун десе

олор көзиле көрзө дө, көрбөйдилер,

кулагыла укса да, аайлабайдылар.

Кудайга баштанган болзо, кинчектери ташталар эди.

¹³ Онон сурады:

— Бу укаа сөсти аайлабадыгар ба? Андый болзо, ончо укаа сөстөрдн канайып аайларыгар?

¹⁴ Ўрендеечи сөс ўрендейт. ¹⁵ Јол куйнуна тўшкен ўрен деп, мындыларды айтканы: ологро сөс ўренделер, је омор сөсти укса ла, сатана келип, јүрегинде ўренделген сөсти алып барат. ¹⁶ Анайып ок ташту јерге тўшкен ўрен деп, мындыларды айтканы: омор айткан сөсти укканда, бу тарый сүўнип, көксине алынадылар. ¹⁷ Је омор бойында тазыл јок, турумкай эмес. Онон, сөс учун

ачу келгежин эмезе истежү болгожын, бу тарый јана түшкилейт. ¹⁸Тегенектү јерге түшкен үрен деп, сөсти уккан улусты айтканы. ¹⁹Је јадынды кичеейтени, јөөжөгө тартылатаны, өскө дө кычалар олордын ичине кирип, уккан сөсти туй базып койот, ол сөс түжүм јок артып калат. ²⁰Јакшы јерге үренделген дегени, сөсти угуп, көксине алынып турган улусты айтканы. Ол сөс үрендегенине көрө бирүзи одус, кажызы алтан, кезиги јүс катап көп түжүм берет.

Јарык керегинде

²¹Иисус олорго айтты:

– Јарыткышты табактын эмезе орыннын алдына тургузарга экелетен беде? Оны неменин үстине тургузарга экелетен эмес пе?

²²Иле болбос јажыт неме јок; тыштына чыкпас туйук неме јок.

²³Кулакту кижии уксын!

²⁴База айтты:

– Угуп турганыгарды болгогор. Кандый кемјүле кемјиригер, анайып ла бойыгарга кемжилер, үзеери кожулар. ²⁵Кемде бар, ого берилер, кемде дезе јок, онын бары да айрылар.

Үрен керегинде

²⁶База айтты:

– Кудайдын Каандыгы бого түнгей: кижии јерге үрен чачат, ²⁷түнде уйуктайт, түште турат, је үрен канайда чыгып, өзүп турганын билбейт. ²⁸Јер дезе бойы бойынан баштап көк өскүрет, онон мажак, онон мажакты ашла толтырат. ²⁹Аш бышканда, бу тарый ол серп алып, кырага барат, ненин учун дезе ашты кезер өй једип келген.

³⁰База айтты:

– Кудайдын Каандыгын неге түндейли? Эмезе кандый укаа сөслө оны айдалы? ³¹Ол горчицанын үренине түнгей. Оны јерге үрендеп јатканда, јердеги ончо үрендерден оок. ³²Үрендеп койгондо дезе чыгып, не ле маала ажынан бийик болор, сабалактары барбак болуп, онын көлөткөзине тенеринин куштары уйа тартар аргалу.

³³Андый көп укаа сөстөрлө олордын угар кирезинче сөс јарлап јүрди. ³⁴Укаалабай олорго неме айтпас болды, үренчиктерине дезе јангыскандыра ончозын јартап турды.

Јотконды сыныктырганы

³⁵ Ол күн энгирде Иисус үренчиктерине:

– Ол жанына кечели – деди.

³⁶ Олор улусты јандырып ийеле, Оны кемеде отурган бойынча кожо алып, јўстилер. Анда өскө дө кемелер болгон. ³⁷ Јаан јоткон тўшти. Толкулар кемеге табарарда, ичине суу кирип, толуп турды. ³⁸ Иисус дезе кеменин кийни јанында неме јастанып алала, уйуктап јаткан. Оны ойгозып, айттылар:

– Ұредүчи! Чөңүп баратканыс Сеге тўней ле бе?

³⁹ Ол туруп, салкынды токтодып, талайга айтты:

– Тымы, токто!

Салкын токтоп, улу тымык тўшти.

⁴⁰ – Слер не андый коркынчак болдыгар? – деп, Иисус олорго айтты. – Бүдүп турганыгар јок болуп кайттыгар?

⁴¹ Олордын куйка баштары јимиреп, бой-бойларына айдыжып турдылар: «Бу кем болотон? Салкын да, талай да Ого уккур болуп турганын!»

5

***Кара јелбиске туттурган кижини
јасканы***

¹ Талайдын ол жанына, Гадара ороонына, јүзүп келдилер. ² Иисус кемеден тўжерде, бу тарый сөөк салар јерден кара јелбиске туттурган кижичыга конды. ³ Ол сөөк салар јерде јуртаган, оны бирде кижичынылап та болбогон. ⁴ Оны көп катап кижендеп, кынжылап та турза, ол кынжыны үзүп, киженди оодып салатан. Оны јобожыдары чыкпаган. ⁵ Тўни-тўжи сөөк салар јерлерде ле кырларда кыйгырып, ташка согулып јүрген.

⁶ Иисусты ыраагынан көрөлө, јүгүрип келип, Ого бажырып, ⁷ тын үнденип кыйгырды:

– Өрө турган Кудайдын Уулы Иисус! Сеге менен не керек болды? Сени Кудайдын учун сурап турум: мени кыйнаба!

⁸ Ол мынайып айткан, ненин учун дезе Иисус: «Кара јелбис, бу кижиден чык!» – деген.

⁹ Адын сураарда, айтты:

– Бис көп, онын учун адым – түмен черү.

¹⁰ Олорды бу жерден сүрбезин деп, Ого жалына бердилер.

¹¹ Андагы кырдын эдегинде көп үүрлү чочколор одордо жүрген.

¹² – Бистерди чочколорго ийе бер, олардын өзөк-буурына барып кирели – деп, шилемирлер сурап турдылар.

¹³ Иисус жөбин берди. Кара желбистер кижиден чыгып, чочколордын өзөк-буурына барып кирдилер. Айдарда, эки мунг кире үүрлү чочко каскактан талайга калып, чөнүп калды.

¹⁴ Күдүчилер дезе сыр-жүгүрикте барып, каладагы ла журттардагы улуска айттылар. Олор не болгонун көрөргө чыкты. ¹⁵ Иисуска келип көрзө, өзөк-буурында түмен шилемирлү болгон кижини санаазы ордында, кийимдү отурды. Олорго коркымчылу боло берди. ¹⁶ Көргөн улус шилемирлү кижиле, база чочколорло не болгонун айттылар. ¹⁷ Олордын јеринен жүре берзин деп, Иисусты сурай бердилер.

¹⁸ Ол кемеге отуруп јадарда, байагы өзөк-буурында шилемирлү болгон кижини Оныла кожо жүрейин деп суранды. ¹⁹ Је Иисус болдырбай, айтты:

– Айлындагы улузына јана бер. Сеге Кайракан нени эткенин, канайда буурсаганын оларго айдып бар.

²⁰ Онызы барып, Иисус ого нени эткенин Он-Тура деп јерде јарлыктап баштады. Ончолоры кайкажып турдылар.

***Оору үй кижини јасканы
ла кызычакты тиргискени***

²¹ Иисус кемелү ол јанына ойто кечерде, Оны эбире көп улус јуулды. Ол талайдын јаказында болгон.

²² Је бат, синагоганын јаандарынын бирүзи, Иаир деп кижини, келди. Иисусты көрөлө, Онын будына јыгылып, ²³ эреп-јайнап тура берди:

– Кызычагым өлүп јадыры. Барып, онын үстине колун салып алка, ол аргадалып, тирү артсын.

²⁴ Иисус оныла кожо барды. Оны көп улус ээчип, кыстап турган.

²⁵ Анда он эки јыл кан келип, јобоп жүрген бир үй кижини болгон. ²⁶ Ол көп эмчилерге жүрүп, көп шыралап, не барын ончозын кородып, бир де туза албай, оорозы там јаанаган. ²⁷ Иисустын табыжын угала, улусты аралай кийнинен базып келип, Онын

кийимине тийди. ²⁸ «Онын кийимине де тийзем, жазыларым» – деп, ол айдынган. ²⁹ Бу тарый кан келери токтоп, ол жоболынан жазылганын эди-каныла сезип ийди.

³⁰ Иисус бу тарый Бойынан күч чыга бергенин сезип, улус жаар кайра баштанып, сурады:

– Кийимине кем тийди?

³¹ Ұренчиктери Ого айттылар:

– Улус Сени кыстап турганын көрүп, Меге кем тийди деп, незин сурайдын?

³² Же Ол анайтканды көрөйин деп, эбуре көстөп турды. ³³ Ұй кижиге бойыла не боло бергенин билип, коркып ла тыркыражып, базып келеле, Онын алдына жыгылып, чынын ончозын айтты.

³⁴ Иисус ого: «Кызым, бүдүп турганын сени аргадап алды. Амырын алып, жүре бер, оору-жоболго бастырба» – деди.

³⁵ Ол айдып турганча, синагоганын жаанынын улузы келип, айттылар:

– Кызычагың жада калды, Ұредүчини темей жоботпо.

³⁶ Иисус десе, бу сөстөрдү уккан бойынча, синагоганын жаанына айтты:

– Коркыба, жангыс ла бүт.

³⁷ Ол Петр ла Иаковтон, онын Иоанн карындажынан башка, Бойынын кийинен кижиге ээчиттирбеди. ³⁸ Олор синагоганын жааны-эшке келдилер. Иисус түймежип, ыйлажып-сыктажып турган улусты көрди. ³⁹ Киреле, оларго айтты:

– Не түймежип, ыйлажып туругар? Кызычак өлбөгөн, ол уйуктап жат.

⁴⁰ Оны шоодо бердилер. Ол десе, ончолорун үйден чыгарып, кызычактын ада-энезин, Бойыла кожо жүргендерин алганча, баланын жаткан жерине кирди. ⁴¹ Кызычактын колынан ала койып, айтты:

– Талифа-күми!

Бу сөс: «Кызычак, сеге айдадым: тур!» – дегени.

⁴² Кызычак бу тарый туруп, база берди. Ол десе он эки жаш кирелү болгон. Ончолоры аланг кайкадылар. ⁴³ Мыны бир де кижиге билбезин деп, Иисус оларго катулап жакарала, балага курсак бергер деди.

6

Жарчы алтайында тоотпос

¹ Оноортынан чыгала, Иисус алтайына келди. Онын кийнинен үренчиктери баргандар.

² Суббот күн једип келерде, Ол синагогада үредип баштады. Оны уккан улустын көбизи алан кайкап, айдышты:

– Бу Ого кайдан келди не? Ого не ойгор санаа берилген? Онын колы мындый кайкалдарды канайып эдет болбогой? ³ Ол агашла узанар ус эмес беди? Мариянын уулы, Иаков, Иосия, Иуда ла Симоннын агазы эмес пе? Эје-сыйындары мында, ортобыста эмес беди?

Анайып Ого бүтпей, Оны јуутпай тургандар. ⁴ Иисус десе ологро айтты:

– Жарчы күндүзи јок болбойтон, оны жангыс алтайында, төрөөн-тууганы, айлындагы улузы тообойтон.

⁵ Ол анда бир де кайкал эдип болбоды, кезик ле јоболдулардын үстине колын салып алкап, јасты. ⁶ Олордын бүтпей турганын кайкады.

Мынын кийнинде јака јурттарды кууп, үредип јүрди.

⁷ Иисус он экүни кычырып алып, оморды экиден ийип, кара јелбистердин бажын билетен јан берди. ⁸ Ологро јакып, айтты:

– Јолго тайактан өскө бир де неме: баштык та, калаш та, курыгарда јес акча да алып јүрбегер. ⁹ Тегин өдүк кийигер, кат кийим кийбегер. ¹⁰ Кажы бир айылга түшсегер, ол јерден чыкканча, анда болуп јүрүгер. ¹¹ Кандый јерде слерди јуутпаза, слердийин укпаза, ол јерден чыгып барадып, будыгардан тоозынды кактагар. Онызы ологро удур кере болзын.

¹² Олор барып, улусты Кудайга баштанзын деп, јарлыктап јүрдилер. ¹³ Көп шилемир чыгарып, көп јоболдуларга май сүртүп, јазып турдылар.

Крестеечи Иоаннын өлүми

¹⁴ Иисустын ады јарлу боло берген учун, Ол керегинде табыш Ирод-каанга јетти. Кезик улус айдышты: «Бу Крестеечи Иоанн болор. Ол тирилген, онын учун кайкалдарды ол эдет». ¹⁵ Кажылары:

«Бу Илия» – дешти. Өскөлөри дезе, «Бу жебрен жарчылардый жарчы» – дештилер. ¹⁶Ирод дезе, мыны угала, айтты: «Бу – меге бажын кезе чаптырган Иоанн. Ол тирилген туру».

¹⁷Ирод Иоаннды тутсын деп кижин ийип, оны кижендеп, түрмелеп койгон болгон. Ол мыны Филипп карындажынын абакайы Иродиаданы бойы алганы учун эткен. ¹⁸Иоанн Иродко айдып туратан: «Сеге карындажынын абакайын аларга жарабас». ¹⁹Иродиада Иоаннды өштөп, оны өлтүрөйин де дезе, же болуп албай жүргөн. ²⁰Ирод Иоаннды акту, агару кижин деп билип, ошон айап, оны чеберлеп жүргөн. Иоаннын айткан сөзи тын түймедип те турган болзо, оны күүнзеп угатан.

²¹Эптү учурал Иродтын туулган күнинде болгон. Ол бойынын көдөчилерине, черү башчыларына ла Галилейдин жакшыларына той-жыргал эткен. ²²Иродиаданын кызы кирип, бијелеген, Иродко ло оныла кожо кыйын отургандарга жараган. Каан кыска айткан:

– Менен сурайын дегенинди – сура, сеге берейин.

²³Онон чертенген:

– Нени де суразан, каандыгымнын кабортозын да болзо, берейин.

²⁴Кыс нени сурайын деп, энезине барарда, онызы: «Крестеечи Иоаннын бажын сура» – деген. ²⁵Кыс бу тарый каанга капшайлап барып, айткан:

– Эмди ле Крестеечи Иоаннын бажын табакка салала, сени меге берзин деп турум!

²⁶Каан кунуга берген, же чертине ле кожо кыйын отурган улуска болуп ого берген сөзүн бузарга күүнзебеген. ²⁷Ол бу тарый черүчилди ийип, Иоаннын бажын экелзин деп жакарган. ²⁸Онызы түрмеге барып, онын бажын кезе чабала, табакка салала экелип, кыска берген. Кыс дезе башты энезине берип ийген.

²⁹Иоаннын үренчиктери угала келип, онын сөөгин алып, сөөктөп салгандар.

Беш мун кижини тойдырганы

³⁰Апостолдор Иисуска жуулыжып келеле, нени эткенин, неге үрөткенин Ого ончозын айдып бердилер. ³¹Иисус ологорго айтты:

– Жаңыс бойыгар аалга јерге барып, эмеш тыштанып алыгар.

Чындап та, келип, јанып тургандар көп болуп, ологорго ажанарга да бош јок болгон.

³² Олор жаңыс бойлары кемелү аалга јерге јүстилер. ³³ Јүзүп бараткандарын көргөн көп улус оларды танып, ончо калалардан оноор јойу озолоп јүгүрижип келдилер. ³⁴ Иисус чыгып, көп улусты көрөлө, күдүчизи јок койлордый јүрү деп, ичи ачыды. Олорды көпкө үредип тура берди.

³⁵ Орой боло берерде, үренчиктери Ого базып келип, айттылар:

— Бу аалга јер эди, оноң орой. ³⁶ Улусты божодып ий, эбире турган айылдарга, јурттарга барып, бойларына курсак садып алзын.

³⁷ Иисус: «Слер оларды азырагар» — деди. Ого айттылар:

— Бис барып, эки јүс динарийге калаш садып алып, оларды азырайлы ба?

³⁸ Је Ол айтты:

— Слерде канча кире калаш бар, барып көрүгер.

Олор барып көрөлө, «Беш болчок калаш ла эки болчок балык» — дедилер.

³⁹ Айдарда, ончолорын көк өлөннинг үстине бөлүктей отургызыгар деди. ⁴⁰ Олор јүстен, беженнен бөлүктей отуруп ийдилер.

⁴¹ Иисус беш калашты, эки балыкты алды, тенгери өрө көрөлө, алкады. Калаштарды сындырала, улуска үлезин деп, үренчиктерине берди. Эки балыкты анайып ла ончозына үледи. ⁴² Ончозы јиди, тойды. ⁴³ Калаштын ла балыктын арткан-калганын он эки каламага толтыра јууп алдылар. ⁴⁴ Курсак јигенинин тоозынан беш мунг эр кижиге болгон.

Сууның үстине басканы

⁴⁵ Бу тарый Иисус үренчиктерге:

— Улусты јандырганчам, кемеге отуруп, ол јанына, Вифсаида јаар, Менен озо кечигер — деди.

⁴⁶ Улусты јандырып ийеле, мүргүйин деп, кырга чыкты.

⁴⁷ Энирде кеме талайдын ортозында болгон, Иисус дезе јаныскан Бойы јерде болгон. ⁴⁸ Терс салкын согордо, үренчиктери кайыктап болбой, шыралап турганын көрди. Тан алдында Ол талайдын үстине базып, оларго јууктап келеле, көндүре өдө конорго сананды.

⁴⁹ Олор дезе, Оның талайла базып келеткенин көрөлө, бу сүне болбой деп, кыйгырып ийдилер, ⁵⁰ ненин учун дезе, Оны ончолоры көрөлө, коркый бергендер. Ол дезе бу тарый оларго эрмектенип, айтты:

— Јалтанбагар, бу Мен эдим, коркыбагар.

⁵¹ Мынайда айдала, олордын кемезине отурды. Салкын токтой берди. Олор аланг кайкадылар. ⁵² Жүректери сокор бойы учун олор калашла болгон кайкалды да аайлабаган ине.

⁵³ Кечеле, Геннисарет јерине келип, јаратка токтодылар. ⁵⁴ Олор кемеден чыгарда, бу тарый улус Иисусты танып, ⁵⁵ ончо јака јерлерди эбире јүгүрүп, оору улусты төжөктөргө салала, Ол јүрү деп угулган јерге экелип тура бердилер. ⁵⁶ Ол кайда ла келгенде – јурт болзын, кала болзын, турлу болзын, јоболдуларды тепсендерге салып, олор Онын эдегине де болзо тийзин деп, сурап турдылар. Ого тийгендери дезе јазылып тургандар.

7

Ару ла быјар

¹ Иисусты эбире фарисейлер ле Иерусалимнен келген бир кезик бичикчилер јуулдылар. ² Онын үренчиктеринин кезиги ару эмес колдорын јунбай калаш јип отургандарын көрүп ийдилер. ³ Фарисейлер дезе, ончо иудейлер чилеп, ада-өбөкөнин јандап келген јангыла колдорын быжулап јунбайынча ажанбайтан. ⁴ Базардан келеле, јунунбайынча ажанбас. Онон до өскө јандаган јангы көп болгон: аяак, јыракы, јес аяак-казан јунары. ⁵ Онын учун фарисейлер ле бичикчилер Иисустан сурадылар:

– Јаандардын јандап келген јангын үренчиктеринг не керек јандабайдылар, колдорын јунбай, калаш јийдилер?

⁶ Ол каруу јандырды:

– Слер, экү јүстүлер керегинде, Исаия судурлап јакшы айткан, бичилгенинче:

*«Бу улус Мени тилле тооп јат,
јүректери дезе Менен ыраак.*

⁷ *Је кижинин үредүзине ле јакылтазына үредип,
Мени темей тооп јадылар».*

⁸ Слер Кудаидын јакылтазын таштап, кижинин јандап келген јангын тудуп јадыгар. ⁹ Бойыгардын јангыгарды јандаарга болуп Кудаидын јакылтазын јектеп турганыгар јакшы ба? ¹⁰ Моисей айткан јок беде: *«Ада-эненди тооп јүр»*; база: *«Адазын эмезе энезин јаман айдып турган кижии, ары өлүп калзын»*. ¹¹ Слер дезе айдадыгар: *«Кижии адазына эмезе энезине: „Менен алгадый немегер корван“*

деп жарлаза, ол Кудайга сый болор». ¹²Онызыла ого адазына эмезе энезине нени де эттирбей жадыгар. ¹³Мынызыла бойыгар тургускан жандап келген жаңыгарга болуп Кудайдын сөзүн кеде эдип, бого түнгей көп өскө дө немелер эдип жадыгар.

¹⁴Улусты ончозын ойто кычырып алып, айтты:

– Ончогор Мени угуп, көксигерге алыныгар. ¹⁵Кижинин ичине тыштынан кирген бир де неме оны быјарсыдып болбос. Је бойынан чыгып турганы, кижини быјарсыдары ол*.

¹⁷Ол улусты таштап, үйге кирерде, үренчиктери укаа сөс керегинде сурадылар.

¹⁸Иисус ологорго айтты:

– Слер де неме аайлабас улус болдыгар ба? Кижинин ичине тыштынан киргени, оны быјарсыдып болбозын аайлабай туругар ба? ¹⁹Ол жүрекке эмес, ичке кирет ине, онон тыштына чыгат.

Мынызыла Ол курсакты ару деп жарлады. ²⁰Онон айтты:

– Кижинин ичинен чыкканы, кижини быјарсыдары ол. ²¹Кижинин ичинен, жүрегинен чыгары бу: кара санаа, балыр жүрүм жүрери, ууры эдери, кижини өлтүрери, чайдам кылынары, ²²јимекејлеери, өчүркеп өштөөри, куурмак кылык кылынары, уят билбези, күйүнери, Кудайды јамандайтаны, улуркайтаны, тенексийтени. ²³Бу јаманнын ончозы кижинин ичинен чыгып, кижини быјарсыдары ол.

***Кара жаңду үй кижинин
Кудайга бүткени***

²⁴Оноортынан чыгала, Иисус Тир ле Сидоннын јерлерине келди. Үйге кирип, бу керегинде кижини билбезин деп күүнзеде, је мыны јажырып болбоды. ²⁵Кызычагы кара јелбиске туттурган бир үй кижини Иисус керегинде угала, бу тарый келип, Онын будына јыгылды. ²⁶Бу үй кижини дезе кара жаңду болгон, алтайы Сириянын Финикиязы болгон. Шилемирди кызычагынан чыгарсын деп, Оны сурай берди. ²⁷Је Иисус ого айтты:

– Озолуп балдар тойсын. Балдардын калажын блаап, ийттерге таштаарга јарабас.

²⁸Үй кижини дезе каруу јандырды:

– Эје, Кайракан, је балдар јиген калаштын стол алдына түшкен оодыгын ийттер јийтен ок эди.

---

* 16-чы үлгер јебрен түрбектерде јок.

²⁹ Иисус: «Бу айткан сөзинг учун јана бер — деди. — Шилемир кызычагынан чыга берди».

³⁰ Ол јанып келеле көрзө, кызычагы төжөктө јатты, онын өзөк-буурынан шилемир чыгып калтыр.

Ўскер, чокол кижини јасканы

³¹ Иисус Тирден чыгала, Сидоннын ичиле өдүп, Он-Тура јаар-тынан Галилей талайы јаар барды. ³² Ого ўскер, чокол кижини экелеле, онын ўстине колын салып, алка — деп, сурай бердилер. ³³ Иисус оны улустаң туура јединип, эки кулагына Бойынын сабарын сукты, түкүреле, тилине тийди. ³⁴ Тенгери өрө көрөлө, улу тынып, ого: «Еффафа — Ачыл» — деди. ³⁵ Бу тарый байагы кижинин кулагы ачылып, тилинин күрмеги чечилип, јап-јарт эрмектене берди. ³⁶ Мыны кижиге айтпагар деп, олорго јакарды. Је олорды канча токтоткон сайын, олор там јарлап јүрдилер. Алаң кайкажып, айдып турдылар:

³⁷ — Ончозын јакшы эдет: ўскерин уккур эдет, тили јогын тилдү эдет.

8

Төрт мун кижини тойдырганы

¹ Ол күндерде көп улус јуулып, олордын јиир немези јок болордо, Иисус ўренчиктерин кычырып алып, айтты:

² — Бу улуска ичим ачийт. Олордын, ўч күнге чыгара Мениле кожо јүрген бойларынын, ооско салар немези јок. ³ Олорды ајандырбай јандырып ийзем, јолдо ујадай берер. Олордын кезиги ыраактан келген ине.

⁴ — Мында, аалга јерде, олорды азырайтан калашты кайдан алар? — деп, ўренчиктери каруу јандырдылар.

⁵ Иисус олордон: «Слерде канча кире калаш бар?» — деп сураарда, јети дештилер.

⁶ Ол улусты јерге кыйын отурзын дейле, јети калашты алып, алкыш јетирди, сындырала, ўлезин деп, ўренчиктерине берди. Олор улуска ўледи. ⁷ Олордо база эмеш балык болгон. Ол алкайла, онын да ўлезин деди. ⁸ Олор јиди, тойды. Арткан-калганын јети каламага јууп алдылар. ⁹ Јигени дезе төрт мун кире кижиге болгон.

Иисус оларды жандырып ийди. ¹⁰ Бу тарый үренчиктериле кожо кемеге отурып, Далмануфа јерине келди.

¹¹ Фарисейлер келип, Иисула сѳс блаажа бердилер. Оны ченеп, тенериден билди көргүссин деп, некеп турдылар. ¹² Ол улу тынып, айтты:

– Бу үйе билди көргүс деп, не некейт болбогой? Чынын айдадым слерге: бу үйеге билди берилбес.

¹³ Онон оларды таштап, катап кемеге отурала, ол јанына кечти.

Ачыткы керегинде

¹⁴ Үренчиктер калаш аларын ундып койгондор. Кемеде јүк ле бир болчок калаш болгон. ¹⁵ Иисус десе јакып, айтты:

– Фарисейлердин ле Иродтын ачыткызынанг чеберленигер.

¹⁶ Үренчиктер бойлары ортодо: «Бисте калаш јогын айдып туру» – деп табыштылар.

¹⁷ Иисус онызын билип, айтты:

– Бисте калаш јок деп, не табыжып туругар? Эмдиге ондобос, аайлабас кайттыгар? Јүректеригер эмдиге сокор бойынча ба? ¹⁸ Көстү бойыгар көрбөй туругар ба? Кулакту бойыгар укпай туругар ба? Эзигерге кирбейт пе? ¹⁹ Беш мунг кижиге беш калаш сындырып береримде, јигеннинг арткан-калганын канча каламага толо јууп алган эдигер?

Олор:

– Он эки – дедилер.

²⁰ – Јетүни төрт мунг кижиге јетиреримде, јигеннинг арткан-калганын канча каламага јууп алган эдигер? – деерде, јети дедилер.

²¹ Айдарда, Иисус оларго айтты:

– Эмдиге аайлабас кайттыгар?

Сокорды јасканы

²² Вифсаидага келдилер. Иисуска сокор кижини экелип, ого кол тийгиссин деп сурадылар. ²³ Ол сокорды јединип, јурттын тыштына алып чыкты. Көзине түкүрип, ого колын салып,

– Неме көрүп турун ба? – деди.

²⁴ Онызы карап көрөлб, айтты:

– Өдүп бараткан улус агаш ошкош көрүнөт.

²⁵ Иисус онын көзине колын катап салды. Байа кижиге лаптап көрүп, јазылды, ончозын јап-јарт көрө берди. ²⁶ Иисус оны жандырып, «Јуртка кирбе» – деди.

Иисус кем?

²⁷ Иисус үренчиктериле кожо Филипп Кесарийи дейтен жердин журттарына барды. Жолой олордон сурады:

– Улус Мени кем дешкилейт?

²⁸ Олор айттылар:

– Сени Крестеечи Иоанн дежет, кажылары Илия, кезиктери жарчылардын бирүзи дешкилейт.

²⁹ Ол сурады:

– Слер Мени кем дейдигер?

– Сен – Христос – деп, Петр каруу жандырды.

³⁰ – Мен керегинде кемге де айтпагар – деп, Иисус олорго жакарды.

³¹ Онон олорды үредип баштады, Кижини Уулы көп кыйналар, жаандар, улу абыстар ла бичикчилер Оны жектеп койор учурлу деп, Оны өлтүргилеп койор, же үчинчи күнде Ол тирилер учурлу деп.

³² Ол мыны ачыгынча айдып жүрген. Петр десе, Оны кедери кычырып алып, Ого удурас сөс айдып тура берди. ³³ Же Ол үренчиктери жаар кайа көрөлө, Петрды каарып, ого айтты:

– Менен кезде тайыл, сатана! Сен Кудайдын эмес, кижинин сананып жадын.

³⁴ Улусты Бойунун үренчиктериле кожо кычырып алып, олорго айтты:

– Мени ээчий барайын дегенигер, бойунаг бойы мойноп, бойунун кере тартыратан агажын алганча, Мени ээчий барзын. ³⁵ Жүрүмин аргадайын дегени, онызын жылытар. Меге ле Сүүнчилү Жарга болуп жүрүмин жылытканы десе, онызын аргадап алар. ³⁶ Жер-телекейде не бардын ончозын табала, же жүрүмин жылытса, кижиге кандый туза? ³⁷ Эмесе кижини бойунун жүрүми учун кандый толынты берер? ³⁸ Бу кинчектү, чайдам үйе алдында кем Менен, Менин айткан сөзимнен уйалар болзо, Кижини Уулы да Адазынын магын алганча, агару ангелдериле кожо келгежин, ол кижиден уйалар.

9

¹ Иисус онон айтты:

– Чынын айдадым слерге: мында тургандардын кезиги Кудайдын Каандыгы бойунун күчиле жедип келгенин көрбөйинче өлбөс.

²Алты күннинг бажында Иисус Петрды, Иаковты, база Иоаннды жангыс бойлорын алганча, бийик кырга алып чыгала, олардын алдына кубулды. ³Онын кийими мызылдап, жер үстинде бир де кийим агартаачы анайып агартып болбогодый, көс кылбыгар апагаш болды. ⁴Олорго Моисей ле Илия көрүнүп, Иисула эрмектешип турдылар. ⁵Петр Иисуска айтты:

– Үредүчи! Биске мында макалу. Үч чадыр тудалы: бирүзин Сеге, бирүзин Моисейге, бирүзин Илияга.

⁶Петр нени айдарын билбей турган, ненин учун десе ол, база өскө эки үренчик коркып калгандар. ⁷Булут чыгып, оларды көлтөкөлөп ийди, булуттан үн угулды:

– Бу Менин сүүген Уулым. Оны угугар!

⁸Кенетийин эбире көрзө, Иисустан өскө олорло кожо кижин жок эмтир.

⁹Кырдан түшкүлөп келедерде, Кижин Уулы тирилбейинче, бу көргөндөрүн кижиге айтпазын деп, Иисус олорго жакарды. ¹⁰Олор бу сөсти көксине алынып, «Тирилер дегени не атасы?» – дешип, бойлорун ортодо табыжып, ¹¹Онон сурадылар:

– Бичикчилер не керек озолоп Илия келер учурлу дешкилейт?

¹²Ол каруу жандырды:

– Илия озолоп келеле, ончозун белетеп койотону чын. Же ненин учун Кижин Уулы керегинде Ол көп кыйнаттырып, базындырар учурлу деп бичилген? ¹³Айдып турум слерге: Илия келип жүрген эди, же оныла бойлорунун табына салдырып эткендер. Ол керегинде бичилгени андый.

Кара желбиске туттурган уулчакты жасканы

¹⁴Арткан үренчиктерге түжүп келеле, оларды эбире көп улус жуулганын, база бичикчилер олорло сөс блаажып турганын көрдилер. ¹⁵Бу тарый, ончо улус Иисусты көрөлө, алан кайкап, жүгүрүжип келеле, Оныла эзендешип турдылар.

¹⁶Ол үренчиктеринен сурады:

– Буларла не деп сөс блаажып туругар?

¹⁷Улус ортодон бир кижин айтты:

– Үредүчи! Сеге тил жок желбистү уулчагымды экелдим. ¹⁸Желбис ого кайда ла табарып, жерге чачканда, уулчактын оозынан көбүк ажынып, тижин кыжырадып турат, онон тала берет. Желбисти чыгарып ийзин деп, үренчиктерине айткан эдим, же олар болуп албады.

¹⁹ Иисус: «Э-э, бүтпес үйе! – деди. – Слерле кожо канчазын жүрейин? Слерге канчазын чыдажайын? Оны Меге экелигер».

²⁰ Уулчакты Ого экелдилер. Желбис Иисусты көргөн бойынча, уулчакты курултты, онызы јерге јыгылып, көбүги ажынып, тоголоно берди. ²¹ Иисус онын адазынан: «Оныла мындый болгоны удаган беди?» – деп сураарда, ол: «Јаштан ала – деди. – ²² Желбис оны өлтүрейин деп, отко до, сууга да улам сайын таштаган. Је не-ни эдер аргалу болзон, биске буурсап, болуш».

²³ Иисус десе ого айтты:

– «Аргалу болзон» дегени не? Бүдүп турган кижининг эдип ал-базы јок.

²⁴ Бу тарый уулчактын адазы кыйгырып, айтты:

– Бүдүп турум, меге бүдерге болуш!

²⁵ Улустын жүгүре јуулыжып келеткенин көрөлө, Иисус кара жел-биске јакарды:

– Тил јок, үскер желбис, јакарып турум сеге: уулчактан чык, ого такып кирбе!

²⁶ Желбис кыйгырып, уулчакты тын курултып, чыга конды. Уул-чак өлгөндий јатты, көп улус оны өлгөн дештилер. ²⁷ Је Иисус оны колынан тудуп көдүрерде, ол туруп келди.

²⁸ Иисус үйге кирерде, үренчиктери јангыс бойлоры Онон сура-дылар:

– Бис оны ненинг учун чыгара сүрүп болбодыс?

²⁹ Иисус ологго айтты:

– Бу уктулар јангыс мүргүзе чыгара сүрүлер.

³⁰ Оноортынан чыгала, Галилейди өдө бараткандар. Иисус бу керегинде кижилер билбезин деп күүнзеген, ³¹ ненинг учун десе, үрен-чиктерин үредип, айдып жүрген:

– Кижилер Уулы кижилердин колына берилер, Оны өлтүргилеп койор, өлтүрилген кийнинде десе, үч күннинг бажында тирилер.

³² Је олар бу сөстөрдү аайлабадылар. Онон сурап угарга десе, коркып тургандар.

Кем улу?

³³ Капернаумга келдилер. Үйде тужында Иисус олардон сурады:

– Јолой бойыгар ортодо нени табыжып келеттигер?

³⁴ Олар унчукпай турдылар, ненинг учун десе кажыбыс улу-јаан деп, јолой табыжып келгендер. ³⁵ Иисус отурып, он экүни кычы-рып алып, ологго айтты:

– Баштапкы болойын дегенигер, ончозынын калганчызы болзын, ончозына жалчы болзын.

³⁶ Бир баланы колго алып, олордын ортозына тургусты, оны ку-чактайла, айтты:

³⁷ – Бир мындый балдардын бирүзин Меге болуп жуудып алганы, Мени жуудып турганы ол. Мени жуутканы дезе, Мени жууткан эмес, Мени Ийгенди жуутканы ол.

***Биске удур эмес кижилер –
бис учун***

³⁸ Иоанн айтты:

– Үредүчи! Бир кижилер, бисти ээчип жүрбес бойы, Сенин адынга шилемилер чыгарып жүргенин көрдүбүз. Бисти ээчибей турган учун, оны токтодоп койдыбыз.

³⁹ Иисус: «Оны токтодогору – деди. – Менин адымга кайра келген кижилер, саадабай Мени жаманда болбос. ⁴⁰ Биске удур эмес кижилер – бис учун. ⁴¹ Менин адымга болуп слерди Христостыйлар деп, аяк суу ичере берген кижилер, чынын айдадым слерге: кайралынан куру калбас. ⁴² Меге бүдүп турган бу кичүлөрдүн кажы бирүзин жаманга баштаган кижинин мойнына теерменнин тажын буулап, талайга таштаза, ого торт болор эди. ⁴³ Колун сени жаманга баштаза, онынды кезип кой. Сынар колду бу бойун мөңкү жүрүмгө киргенин ол жакшы, эки колду эм бойун гееннага, өчпөс отко түшкөнчөн*. ⁴⁵ Будун сени жаманга баштаза, онынды кезип кой. Аксак-бүксек бу бойун мөңкү жүрүмгө киргенин ол жакшы, эки бутту эм бойун гееннага ташталганчан. ⁴⁷ Көзүн сени жаманга баштаза, онынды ойып кой. Сынар көстү бу бойун Кудайдын Каандыгына киргенин ол жакшы, эки көстү эм бойун гееннага ташталганчан. ⁴⁸ Анда олордун курты өлбөйт, оды өчпөйт.

⁴⁹ Не ле кижилер отло тузалар**. ⁵⁰ Тус – жакшы неме. Же ол тустузын жылытса, оны неле ойто тусту эдеригер? Бойыгарда тусту болугар, ортогордо энчү болзын».

---

* 44-чи ле 46-чы үлгерлер 48-чи үлгерге сөс сөслө келижет, же оло жибрен түрбектерде учурабайт.

** Кезик жибрен түрбектерде: «Не ле кижилер отло тузалар, не ле берү тусла тузалар».

10

Кижилары ла айрылыжары керегинде

¹ Иисус оноортынанг чыгала, Иордан ары жанындагы Иудей жерине келди. Ого база ок улус жуулды, Ол Бойынын жангыча ололды үредип турды.

² Фарисейлер базып келип, Онон ченеп сурадылар:

– Алган эжиле айрылыжарга жараар ба?

³ – Моисей слерге не деп жакыган эди? – Иисус сурады.

⁴ Олор айдышты:

– Айрылыштын бичигин чийип айрылыжарын Моисей жараткан.

⁵ Иисус айтты:

– Јүректеригер кату ла өчөш учун, ол слерге бу жакылтаны бичип берген. ⁶ Не-немени жайап баштаган тужында Кудай ололды эр кижиле үй кижиле эдиле жайаган. ⁷ Онын учун кижиле ада-энезин таштап, ⁸ алганына жапшынар, эки бойы жангыс эт-кан болор. Андый болгондо, олор эки эмес, жангыс эт-кан. ⁹ Анайдарда, Кудайдын бириктиргенин кижиле айрыбазын.

¹⁰ Үйде үренчиктери бу ок керегинде ойто сурадылар. ¹¹ Иисус олорго айтты:

– Үйиле айрылыжып, өскө кижиле алганы, онызыла кинчекке киргени ол. ¹² Үйи өбөөниле айрылыжып, өскө кижиге барза, кинчекке киргени ол.

Балдарды алкаганы

¹³ Кол тийгиссин деп, Иисуска балдарды экелдилер. Үренчиктер десе ололды жуутпай турдылар. ¹⁴ Иисус мыны көрөлө чукулданып, үренчиктерине айтты:

– Балдарды божодыгар, Меге келерге буудактабагар. Кудайдын Каандыгы мындыларды эди. ¹⁵ Чынын айдадым слерге: Кудайдын Каандыгын бала чылап жуудып албаган кижиле ого кирбес.

¹⁶ Ол балдарды кучактап, олорго колын салып, алкады.

Бай кижинин сурагы

¹⁷ Иисус јолго кӧндӱтип јадарда, бир кижии јӱгӱрип келип, Онын алдына чӧгӧдӧп, сурады:

– Быйанду Ӱредӱчи! Мӧнкӱ јӱрӱмди энчиленерге, нени эдейин?

¹⁸ Иисус ого айтты:

– Мени не быйанду дейдин? Кем де быйанду эмес, јангыс Кудай быйанду. ¹⁹ *Кижии ӧлтӱрбе, чайдам кылынба, ууры этпе, тӧгӱндеп кере-лебе, куурмактаба, ада-эненди тооп јӱр* деген јакылталарды билеринг.

²⁰ Байа кижии дезе Ого айтты:

– Ӱредӱчи! Мынын ончозын мен јаш чагымнан ала чек туткан эдим.

²¹ Иисус ол јаар кӧрӧлӧ, оны сӱӱй берип, айтты:

– Сеге бир ле неме јетпейт. Барып, не барынды садып ийип, тӱренилерге ӱлеп бер. Ол тушта тенгериде эрјинелӱ болорын. Онон келип, Мени ээчий бар.

²² Ол дезе, бу сӧстӧн чырайы кубулып, кунукчылду јӱре берди, ненин учун дезе коркышту бай кижии болгон.

²³ Иисус эбуре ајыктап, ӱренчиктерине айтты:

– Бай улуска Кудайдын Каандыгына кирерге кандый кӱч!

²⁴ Ӱренчиктерди Онын сӧстӧри алан кайкатты. Је Иисус катап айтты:

– Балдар, Кудайдын Каандыгына кирерге кандый кӱч! ²⁵ Бай кижиге Кудайдын Каандыгына киреринен, тӧӧгӧ ийне ӱйдинен ӧдӧргӧ јенил.

²⁶ Олор там кайкажып, бойлоры ортодо айдыжып турдылар:

– Айдарда, кем аргаданар аргалу?

²⁷ Иисус ологго кӧрӱп, айтты:

– Улус мыны эдип болбос, јангыс Кудай эдер, ненин учун дезе Кудайдын эдип болбозы јок.

²⁸ Петр айдып баштады:

– Бат, не барыбысты таштап, Сени ээчий бардыбыс.

²⁹ Иисус айтты:

– Чынын айдадым слерге: кем кижии айлы-јуртын, эмезе ага-карындажын, эмезе эје-сыйынын, эмезе адазын, эмезе энезин, эмезе бала-барказын, эмезе кыразын Меге болуп, Сӱӱнчилӱ Јарга болуп таштаза, ³⁰ эмдиги ӧйдӧ, бу чакта, айлы-јуртын, ага-карындажын, эје-сыйынын, ада-энезин, бала-барказын, кыразын,

истеткен бойлоры, жүс катап артыктай алар, келер чакта дезе мөңкү жүрүмди алар. ³¹Же көп баштапкылар калганчылар болор, калганчылар баштапкылар болор.

³²Олор Иерусалим жаар чыгып, жолдо болордо, Иисус алдынан барып жаткан. Үренчиктери алан кайкап, кожо жүрген улузы дезе коркып калган бараттылар. Ол он экүни тангынан кычырып алып, Бойыла не болорын ологро база катап айда берди.

³³– Бат, Иерусалим жаар чыгып барадырыс. Кижини Уулы улу абыстардын ла бичикчилердин колына берилер. Оны өлтүрер эдип жаргылайла, кара жандуларга берип ийгилеер. ³⁴Оны электегилеер, Ого түкүргилеер, Оны камчылаар, өлтүргилеп койор. Үчинчи күнде дезе Ол тирилер.

Зеведейдин уулдарынын сурагы

³⁵Иисуска Зеведейдин уулдары Иаков ло Иоанн базып келип, «Үредүчи! – дедилер. – Нени суразабыс, Сени биске этсин деп турубыс».

³⁶Иисус ологро айтты:

– Мени слерге нени этсин деп туругар?

³⁷Олор айттылар:

– Сенин магында бирүбис онг жанына, бирүбис сол жанына отуралы ба?

³⁸Же Иисус ологро айтты:

– Нени сурап турганыгарды билбей жадыгар. Менин ичип турган айагымды ичип болорыгар ба, Менин түжүп турган крезиме түжүп болорыгар ба?

³⁹Олор:

– Болорыбыс – дедилер.

Иисус дезе ологро айтты:

– Ичип турган айагымды ичерин ичеригер, түжүп турган крезиме түжерин түжеригер. ⁴⁰Онг ло сол жаныма дезе отургызар жан Менде жок, же Кудай ол жерди кемге белетеген, ого байа кижини отурар.

⁴¹Мыны угала, арткан онг үренчик Иаков ло Иоаннга чукулдана бердилер. ⁴²Иисус дезе, оларды кычырып алып, айтты:

– Калыктарда баштапкы болгоны оларды башкаратанын, сайыттары оларды бийлейтенин билеригер. ⁴³Же ортогордо андый болбозын. Ортогордо улу болойын дегенигер, слерге жалчы болзын.

⁴⁴Ортогордо баштапкы болойын дегенигер, ончогорго кул болзын.

⁴⁵ Кижн Уулы да улусты Ого жалчыландын деп эмес, улуска жалчыланды деп, көп улус учун толунты эдип Бойунун жүрүмин берейин деп келген ине.

Сокор Вартимейди жасканы

⁴⁶ Иерихонго келдилер. Иисус үрөнчиктериле, көп улуска кожо Иерихоннон чыгып жадарда, жолдун куйнунда Тимей уулы Вартимей деп сокор суранчыктап отурган. ⁴⁷ Бу Назареттин кижизи Иисус деп угала, ол кыйгырып, айдып тура берди:

– Давид Уулы Иисус, меге буурса!

⁴⁸ Көп улус оны унчуктырбаста, ол: «Давид Уулы, меге буурса!» – деп, там тынгыда кыйгыра берди.

⁴⁹ Иисус токтой тўжўп, оны кычыртып ийди. Сокорды кычырып, айттылар:

– Коркыба, тур, Ол сени келзин дийт.

⁵⁰ Ол катанчыгын суурып таштайла, өрө туруп, Иисуска базып келди. ⁵¹ Иисус онон сурады:

– Мени сеге нени этсин деп турун?

Сокор кижн Ого айтты:

– Үредўчи, көзим жарызын деп турум!

⁵² Иисус айтты:

– Бар, бўдўп турганын сени аргадап алды.

Бу тарый көзи жарып, ол Иисусты ээчий жолло басты.

11

Иерусалимге киргени

¹ Иерусалимнен ыраак жокто Елеон кырдын эдегинде турган Виффагия ла Вифания деп журттарга жууктагылап келерде, Иисус үрөнчиктеринин экўзин ийип, ² айтты:

– Одоштой журтка барыгар. Ого кирген бойынча, буулап койгон, кижн минбеген кулун эштекти көрўп ийеригер. Оны чечеле, экелигер. ³ Слерге кем кижн: «Слер нени эдип туругар?» – дегежин, «Ол Кайраканга керек. Бу тарый оны бери ийе берер» – дегер.

⁴ Олор барып, оромдо каалганын жанында буулап койгон кулун эштекти таап, чечип алдылар. ⁵ Анда турган улустын кезиги: «Нени эдип туругар? Эштекти не чечип жадыгар?» – деп сураарда,

⁶ олар Иисустын jakыганынча айттылар. Айдарда, оларды божодып ийдилер.

⁷ Кулун эштекти Иисуска экелип, кийимдерин токуп бердилер. Иисус ого минди. ⁸ Көп улус кийимдерин жолго жайып турдылар, өскөлөри десе агаштын бүрин кезип, жолго жайдылар. ⁹ Иисустын алды-кийинен барып жаткан улус кыйгырыжып турдылар:

– Осанна!

Кайраканнын адынан келип жатканы алкышту!

¹⁰ Давид адабыстын келип жаткан каандыгы алкышту!

Көк-тенериде турганга, осанна!

¹¹ Иисус Иерусалимге једип, Öргөөгө кирди. Анда ончозын ајыктап көрөлө, орой болгон учун он экүни алганча, Вифания јаар барды.

¹² Эртезинде Вифаниядан чыгып барадала, Ол аштай берди.

¹³ Бүрлү смоква агажын ыраактан көрөлө, онон неме тапкайнем деп барды. Је ого келеле, бүрден өскө неме таппады, ненин учун десе јиилек бүдер ой јеткелек болгон. ¹⁴ Айдарда, Иисус ого айтты:

– Эмдиден ала үргүлји чакка кижн сенен јиилек јибезин!

Үренчиктер мыны угуп тургандар.

Öргөөни арутаганы

¹⁵ Иерусалимге келдилер. Иисус Öргөөгө кирип, Öргөөдө садыжып ла садып алып турган улусты сүрүп баштады. Акча солычылардын столдорын, күüle садаачылардын такталарын антарды.

¹⁶ Öргөөнин ичнле кижн неме алып јүрбезин деп, токтодып турды.

¹⁷ Оларды үредип, айтты:

– Бичилбеген бедн: «*Менин айлым ончо калыктардын мүргүйтен айылы деп адалар*»? Слер десе оны тонокчылардын уйазы эдип алдыгар.

¹⁸ Улу абыстар ла бичикчилер мыны угала, Оны өлтүрер эбин бедиредилер. Олар Онон коркып јүргендер, ненин учун десе калык ончозы Онын үредүзин кайкап турган.

¹⁹ Энир кирерде, Ол каладан чыгып барды.

²⁰ Эртен тура өдө барадып, смоква агажы тазылына јетире кургап калганын көрдилер. ²¹ Петр эске алынып, Ого айтты:

– Үредүчи, көрзөн, Сен каргаган смоква кургап калтыр!

²² Иисус каруу јандырып, оларго айтты:

– Кудајга бүдүгер! ²³ Чынын айдадым слерге: кем кижн бу кырга: «Көдүрилип, талајга таштал!» – дейле, јүрегинде эренгистелбей,

айтканымча болор деп бүтсе, андый ла болор. ²⁴ Онын учун айдып турум слерге: мўргўп тура, нени де суразагар, сураганымды алдым деп бүдүгөр, слерге болор. ²⁵ Мўргўп турганыгарда, кижиге өөркөгөнигерди таштап ийигер. Ол тушта тенеридеги Адагар да кинчектеригерди таштаар. ²⁶ Таштабас болзогор, тенеридеги Адагар да кинчектеригерди таштабас.

Жан керегинде сурак

²⁷ Иерусалимге база келдилер. Иисус Öргөдө базып жүрерде, Ого улу абыстар, бичикчилер ле жаандар жууктап, ²⁸ айдып турдылар:

– Мыны кандый жанла эдип турадын? Мыны эдер жанды Сеге кем берген?

²⁹ Иисус ологро: «Мен де слерден бир неме сурап угайын – деди. – Меге каруугарды айдыгар, мыны кандый жанла эдип турганымды слерге Мен де айдайын. ³⁰ Иоаннын крестеп жүргени тенериден болгон бо, эмезе кижилерден бе? Меге каруугарды айдыгар».

³¹ Олор десе бойлоры ортодо табыштылар: «„Тенериден“ дегей эди, ол тушта: „Ого не керек бүтпедигер?“ – деер». ³² „Кижилерден“ деп айдарга, улустаң коркып тургандар, ненин учун десе ончолоры Иоанны чын жарчынын бойы деп бодоп жүргендер.

³³ Олор Иисуска билбезис – деерде, Иисус каруу жандырып, айтты: – Мыны кандый жанла эдип турганымды слерге Мен де айтпазым.

12

Ишчилер керегинде укаа сөс

¹ Иисус ологро укаа сөслө айдып баштады:

– Бир кижиге виноград-агаш тарыйла, эбире манаган, сыскыру казып, карузын туткан, тарыган агажын ишчилерге табыштырып, атана берген. ² Бойынын ойинде виноградтын жиилегин ишчилерден алып келзин деп, ологро жалчызын ийген. ³ Олор десе жалчыны тудуп алып, согуп, как куру жандыргандар. ⁴ Ологро база өскө жалчызын ийген. Онызын да бажына согуп, базынчыктап, божодып ийгендер. ⁵ База өскөзин ийген, онызын да өлтүрүп койгондор. Көп өскөлөрин де согуп эмезе өлтүрүп тургандар. ⁶ База бир карузыган уулы бар болгон. «Олор уулымнан уйалар» – деп айдып, эн калганчызында онызын да ийген. ⁷ Же байагы ишчилер бой-бойлорына айдышкан:

«Бу энчи алар уул. Оны өлтүрели, энчизи бистийи болор». ⁸ Оны тудуп алып өлтүреле, виноград-агаштан чыгара таштап ийгендер.

⁹ Виноград-агаштын ээзи эм канайдар? Келип, ишчилерди өлүмге берип ийер, виноградын дезе өскө улуска табыштырар. «¹⁰ *Тура тудачылар жектеп койгон таш булуннын төзиндеги таш болуп калды.* ¹¹ *Бу мынайда Кайраканнан болды, бис оны кайкап көрөдис*» дегенди Чийимненг кычырбаган бедигер?

¹² Иисус бис керегинде укаа сөс айтты деп, олор билип ийдилер. Оны тудайын дейле, улустанг коркыдылар. Онын учун Иисусты таштап, жүре бердилер.

Калан керегинде сурак

¹³ Иисустын сөзиненг жик табарга, Ого кезик фарисейлерди ле Иродтын улузын ийдилер. ¹⁴ Олор келип, Ого айттылар:

– Үредүчи! Сенин чындыгыңды, кижиге жакшы атка калайын дебезинди билип жадыбыс. Улусты ылгабай, Кудайдын жолына чын үредип жадын. Айдарда, айт: каганга калан төлөөргө жараар ба, эмезе жок по? Бис төлөйли бе, эмезе төлөбөйли бе?

¹⁵ Иисус дезе, олордын эки жүстүзүн билип, айтты:

– Мени не ченеп туругар? Меге динарийди көрөргө экелигер.

¹⁶ Олор алып келдилер.

– Бу кемнинг сүри ле ады? – деп сурады.

Олор:

– Кагандыйы – дедилер.

¹⁷ Айдарда, Иисус айтты:

– Кагандыйын каганга беригер, Кудайдыйын дезе, Кудайга.

Ого кайкаштылар.

Өлгөндөрдүн тирилетени керегинде

¹⁸ Мынын кийнинде Иисуска өлгөндөр тирилбес дежетен саддукейлер келип, сурадылар:

¹⁹ – Үредүчи! Моисей биске мынайда бичип берген эди: «*Кемнин карындажы, бала жок бойы өлүп, үйи артып калза, онын үйин карындажы алып, карындажынын угун улалтсын*». ²⁰ *Жети карындаш кижиге болгон. Бирүзи кижиге алала, бала жок бойы жада калган.* ²¹ *Тул үй кижини экинчиге алып, бала артырбай, жада калган. Үчинчиге анайып ок.* ²² *Оны жетилези алып, бала артырбагандар. Ончозынын кийнинде үй кижиге де жада калган.* ²³ *Эм, айдарда, тирилер күнде*

өлгөндөр тирилгежин, олордын кажызынын үйи деп адалар ол? Олор десе жетилези оны алган эдилер.

²⁴ Иисус олорго айтты:

– Чийимдерди, Кудайдын күчин де билбей жадып, азып турганыгар бу эмес пе? ²⁵ Тирилгенде, кижиде албас, кижиге де барбас, жетенгидеги ангелдердий болгылаар. ²⁶ Өлгөндөрдүн тирилери керегинде Моисейдин түрбегинен кычырбадыгар ба, канайып Кудай күйүп турган жыраадан ого айтканын: «*Мен Авраамнын Кудайы, Исаактын Кудайы ла Иаковтын Кудайы*». ²⁷ Кудай – Ол өлгөндөрдүн Кудайы эмес, тирүлөрдүн Кудайы. Слер тын азып жадыгар.

Эн жаан жакылта

²⁸ Бичикчилердин бирүзи олордын сөс блаашканын угуп, Иисус олорго карууны жакшы айтканын көрөлө, базып келип, Онон сурады:

– Ончо жакылталардын баштапкызы не жакылта?

²⁹ Иисус каруу жандырды:

– Баштапкызы бу: «*Ук, Израиль! Кудайыбыс Кайракан – жангыс Бойы Кайракан*. ³⁰ *Кудайын Кайраканды бастыра жүрегинге, бастыра жуанла, бастыра санаанла, бастыра күчинге сүйүп жүр*». ³¹ Экинчизи андый ок: «*Бойынды сүүгендий, жуугынды сүйүп жүр*». Булардан жаан өскө жакылта жок.

³² Бичикчи: «Жакшы, Үредүчи! – деди. – Кудай жангыс, өскө Кудай жок дегенин, чын. ³³ Оны бастыра жүрекле, бастыра санаала, бастыра күчле сүүри, бойын сүүгендий, жуугын сүүри кандый да көдүргиден, кандый да берүден улу-жаан».

³⁴ Онын керсүзин каруу бергенинен көрүп, Иисус ого айтты:

– Сен Кудайдын Каандыгынан ыраак эмезин.

Мынын кийинде Онон сураарга бир де кижидин бедиди.

Христос кемнин уулы?

³⁵ Өргөдө онон ары үредип, Иисус айтты:

– Христос Давид уулы деп, бичикчилер не айдат? ³⁶ Давид бойы Агару Тыннан көдүринги алып, мынайда айткан эмес бедиди:

«*Кайракан Кайраканыма айткан:*

„*Өштүлөрдү будыннын алдына салып бербейинчем, он жаным отур*“».

³⁷ Давид бойы Оны Кайракан деп адап турганда, Ол канайып онын уулы болотон?

Көп улус Оны сүүнип угуп турды.

³⁸ Ол үредип, айдып жүрди:

– Бичикчилерден чеберленип жүрүгөр. Олор узун кийим кийерин, тепсендерде уткыдарын, ³⁹ синагогаларда ичкери өдүп отура-рын, той-жыргалда төрдө кыйын отураарын күүнзеп жадылар. ⁴⁰ Булар, тул үй улустын жөөжөзүн үптөп жип, кижини көрзүн деп, удаан мүргүп тураачы бойлорун, там буруга калар.

Тул үй кижинин сыйы

⁴¹ Иисус акча-жөөжөлү кайырчактын жанында отуруп, ого акча салган улусту аяктай берди. Көп байлар көптөн салып турдылар.

⁴² Бир жокту тул үй кижини келип, эки оок жес акча салды. ⁴³ Иисус үренчиктерин кычырып алып, айтты:

– Чынын айдадым слерге: бу жокту тул үй кижини кайырчакка салгандардын ончозынан көп салды. ⁴⁴ Ончолорун артыкташканынан салгандар, ол дезе, андый жокту бойы, не барын ончозун, курсак алар акчазын салган.

13

Чак түгөндүгү темдеги

¹ Иисус Өргөдөн чыгып жадарда, үренчиктеринин бирүзи Ого айтты:

– Үредүчи! Көр, кандый таштар, кандый туралар!

² Иисус ого айтты:

– Бу жаан тураларды көрүп турун ба? Мынын ончозу жемир-лип-сайалып, мында таш үстине таш артпас.

³ Ол Елеон кырда, Өргөнүн чике тужында отуларда, Петр, Иаков, Иоанн, Андрей Онон жаңыскандыра сурадылар:

⁴ – Биске айт, бу качан болор, мынын ончозу бүдөринин темдеги кандый болор?

⁵ Иисус айтты:

– Чеберленигер, слерди кижини аскырбазын. ⁶ Көп улус Менин адымды аданып келер, «Бу Мен» – деер, көбизин аскыраар. ⁷ Жуу-чак ла жуу-чак керегинде табыш угар болзогор, чочыбагар: бу болор учурлу, же бу учу эмес. ⁸ Калык калыкка, каандык каандыкка удур туруп чыгар, алыстап жер силкинер, ачана-торо болор. Бу – тууп толголгоннын башталганы.

⁹Слер дезе чеберленигер: слерди жаргылаар, синагогаларда согор, олорго кере эдип, Менин адым учун бийлердин, каандардын алдында турарыгар. ¹⁰Je элден озо ончо калыктарда Сүүнчилү Жар жарлалар учурлу. ¹¹Слерди берип ийерге апарып јатса, нени айдарыс деп, күн-эртеде шүүбегер, је ол тушта слерге не берилер, оны ла айдыгар, ненин учун дезе слер айдар эмезигер, Агару Тын айдар.

¹²Карындаш карындажын, адазы балазын өлүмге берип ийер, балдары ада-энезине удур туруп чыгып, оларды өлтүрер. ¹³Слерди Менин адым учун ончолоры јаман көрөр. Учына јетире чыдашканы дезе, аргадалар.

¹⁴Энзиредип турган быјар турбас јерде турганын көрөр болзогор, — кычыраачы аайлазын — ол тушта Иудейде јүргендер кырларга качсын, ¹⁵јабынчыда болгоны, айыл ичиндеги немезин алайын деп түшпезин. ¹⁶Кырада јүргени, кийимин алайын деп бурулбазын. ¹⁷Ол күндерде барлуларга, бала эмискендерге ачу-корон! ¹⁸Бу керек кышкыда болбозын деп мүргүгер. ¹⁹Кудай јайаган не-неме бүдерден бери бого јетире качан да болбогон, сонгында да болбос андый ачу-корон ол күндерде келер. ²⁰Ол күндерди Кайракан кыскартпаган болзо, тынар-тынду неме аргаданып болбос эди. Je Ол талдап алган талдалгандарга болуп ол күндерди кыскарткан. ²¹Ол тушта кем кижии слерге: «Бат, Христос мында!», эмезе: «Бат, анда!» — дегежин, бүтпегер: ²²төгүн христостор, төгүн јарчылар табылар, аскыралы, аргалу болзо, талдалгандарды да аскыралы деп, билдилер ле кайкалдар көргүзер.

²³Слер дезе чеберленигер! Бат, слерге ончозын озолондыра айттым.

²⁴Ол күндерде, ачу-корон өткөли, күн карачкыланар, ай жарыгын бербес; ²⁵јылдыстар тенериден төгүлер, тенеринин күчтери косколор. ²⁶Ол тушта улу күчтү ле мактулу *Кижии Уулы тенеринин булудыла келип јатканын* көргүлеер. ²⁷Айдарда, Ол ангелдерди ийер, ак-јарыктын төрт талазынан, јердин куйнунан ала тенеринин куйнуна јетире талдалгандарын јуур.

²⁸Слерди смоква агаш үреткей: онын будагы јымжап, бүрлене бергенде, јай јууктап келди деп, билип јадыгар. ²⁹Анайып ок слерде: мынын ончозы бүдүп турганын көрөр болзогор, өй јууктап келди, эжик јанында туру деп билигер. ³⁰Чынын айдадым слерге: мынын ончозы бу үйе баргалакта болор. ³¹Тенери ле јер јастыгар, је Менин сөстөрим јастыкпас.

³²Ол күнди эмезе саатты кем де билбес, тенеридеги ангелдерде, Уулы да билбес, јангыс Ада билер. ³³Чеберленигер, ойгу болугар!

Ол өй качан једе конорын билбезигер. ³⁴Ол өйдө дезе, бир киж и жорыкка атанар алдында айылын артырып, жалчыларына жан берип, кажызынын ла эдетен керегин айдып, эжик каруулчыгын ойгу болзын деп жакарганындый болор.

³⁵Анайдарда, ойгу болугар! Айыл ээзи качан келерин билбезигер: энгирде бе, эмезе тун аразында ба, эмезе потук этсе бе, эмезе эртен тура ба. ³⁶Сакыбаган жанынан келип, уйуктап жатканыгарды корбозин! ³⁷Слерге айтканым, ончогорго айтканым ол: ойгу болугар!

14

Иисусты майлаганы

¹Эки куннин бажында Пасха ла ачыбаган калаш жийтен байрам башталып жаткан. Улу абыстар ла бичикчилер Иисусты меке-төгунле тудуп олтурер эбин бедиредилер.

²– Байрамда ла тутпайлы, – дештилер, – калык туймебезин.

³Ол Вифанияда капкаш баалулу Симон-эште болуп, кыйын отуларда, ак балкаштан эдилген жыракылу бир уй киж и келди. Жыракыда нар д өзүмнин чын бойынан белетелген баалу-чуулу, жараш жытту май болгон. Уй киж и аякты оодып, майды Иисустын бажына урды. ⁴Кажылары дезе чугулданып, бойлары ортодо айдыжып турдылар:

– Майды мынайып не кородор? ⁵Оны уч жус динарийден артыкка садып ийеле, туренилерге улеп бергедий эди.

Олор уй кижиге арбанып тургандар. ⁶Je Иисус айтты:

– Ого тийбегер, оны не туймедип туругар? Ол Меге жакшы керек этти. ⁷Туренилер слерле кожо жаантайын болор, олорго жетирейин деген тужыгарда, жакшыгарды жетиргейигер. Мен дезе слерле кожо жаантайын болбозым. ⁸Ол эдер аргалузын этти: эди-канымды озолондыра майлап, монкумди кодурерин белетеди. ⁹Чынын айдадым слерге: бу Сунчилу Жар буткул телекейде, кайда ла жарлалза, оны эске алгылап, онын эткенин айдыжар.

¹⁰Он экунин бирүзи Иуда Искариот Оны улу абыстарга садып ийейин деп, олорго барды. ¹¹Олор угала, сундилер, ого монун акча берер болдылар. Ол дезе Оны садып ийетен эпту учурал бедиреп журди.

Пасханын ажын жігени

¹² Ачыбаган калаш жіитен байрамнын баштапкы күнинде, пасханын кураанын сойор тужында, үренчиктер Иисустан сурадылар:

– Пасханын ажын кайда жіийин деп турун? Барып, белетеп койолы.

¹³ Үренчиктеринин экүзин ийип, оlorго айтты:

– Калага барыгар. Слерге суулу жыракы апарып јаткан кижитуштаар. Оны ээчий барыгар. ¹⁴ Ол кажы айылга кирзе, айылдын ээзине айдыгар: «Үредүчи: „Үренчиктеримле кожо пасханы жіитен кып кажызы?“ дийт». ¹⁵ Ол слерге јунадып, белетеп койгон үстиндеги телкем кыпты көргүзер. Биске анда белетегер.

¹⁶ Үренчиктери барып, калага келеле, Онын айтканынча таап алып, пасханы белетеп койдылар.

¹⁷ Эңир кирерде, Ол он экүле кожо келди. ¹⁸ Оlor ажанып кыйын отурган тужында Иисус айтты:

– Чынын айдадым слерге: Мениле кожо курсак јип отурган бойыгардын бирүгер Мени садып ийер.

¹⁹ Оlor ачуланып, «Мен болорым ба?» – деп, Онон ээчий-деечий сурай бердилер. ²⁰ Је Ол айтты:

– Он экүнин бирүзи, Мениле кожо бир тепшиге колын сугуп турганы ол. ²¹ Андый да болзо, Кижитуулы Ол керегинде бичилгенинче барып јат. Је Кижитуулын садып јатканга ачу-корон! Ол кижиге туулбаган болзо, торт болор эди.

²² Оlor ажанып отуларда, Иисус калаш алып, алкайла сындырды, үренчиктерине берип, айтты:

– Алыгар, бу Менин эди-каным.

²³ Айакты алып, алкыш јетиреле, оlorго берди. Ончолоры онон ичтилер. ²⁴ Иисус оlorго айтты:

– Бу Менин кереес каным. Ол көп улус учун төгүлип јат. ²⁵ Чынын айдадым слерге: Кудаидын Каандыгында јангы жіилектен ичер күним јеткенче, виноград жіилегинен база ичпезим.

²⁶ Сарнажала, Елеон кырга бардылар.

²⁷ Иисус оlorго айтты:

– Ончогор Мени таштап барарыгар. Бичилген сөс бар: «Күдүчини өлтүрзөм, койлоры тозо берер». ²⁸ Тирилгенимнин кийнинде дезе Галилейге слерден озо барарым.

²⁹ Петр Ого айтты:

– Сени ончозы да таштаза, је мен таштабазым!

³⁰ Иисус ого айтты:

– Чынын айдадым сеге: бүгүн, бу түнде, пөтүк эки катап этке-
лекте, Менен үч катап јана түжерин.

³¹ Је ол такып-такып айдып турды:

– Сениле кожо өлгөдий де болзом, Сенен јана түшпезим!

Ончолоры база анайып ла айдып турдылар.

Иисустын мүргүүли

³² Гефсимания дейтен јерге келдилер. Иисус үренчиктерине айтты:

– Мен мүргүгенчем, мында отурыгар.

³³ Бойыла кожо Петрды, Иаков ло Иоаннды алганча барып, ачур-
канып, карыгып тура берди.

³⁴ – Өзөк-тыныма өлүмнинг ачузы түшти – деди. – Мында бо-
луп, ойгу болугар.

³⁵ Эмеш кедери барала, јерге јыгылып, бу өй Менен јастыкка-
дый болзо, јастыксын деп мүргүп, ³⁶ айтты:

– Авва, Ада! Сенин этпезин јок. Бу аякты Менен јастыктыр, је
Менин күүнимче болбозын, Сенийинче болгой.

³⁷ Бурулып, олордын уйуктап јаткандарын көрди, Петрга айтты:

– Симон, сен уйуктап јадын ба? Бир де саат ойгу болуп алба-
дын ба? ³⁸ Ойгу болугар, ченелтеге түшпейли деп мүргүгер. Тын
сергек, эт-канда дезе чине јок.

³⁹ Катап барала, байагы ок сөзин айдып мүргүди. ⁴⁰ Бурулып,
олордын база ла уйуктап јаткандарын көрди: олордын көстөри уур-
ланган ине; олор Ого каруу эдип нени айдарын билбей турдылар.

⁴¹ Үчинчизин келип, олорго айтты:

– Эмдиге уйуктап амыраганчаар ба? Эм болды, өй келди! Бат,
Кижин Уулы кинчектүлердин колына берилип јадыры. ⁴² Туругар,
баралы! Бат, Мени садып јатканы јууктап келди.

Иисусты каруулга алганы

⁴³ Бу тарый, Иисус айдып турганча, Иуда, он экүнин бирүзи,
келди. Оныла кожо улу абыстардан, бичикчилерден ле јаандардан
кылышту ла казыкту көп улус келдилер. ⁴⁴ Иисусты садып јатканы
олорго темдек айдып берди:

– Окшогон кижим Ол болор. Оны тудуп, јазап каруулдап
апарыгар.

⁴⁵ Келеле, бу тарый Ого жууктай базып, «Равви!» – дейле, Оны окшоды. ⁴⁶ Олор десе, Оны тудуп, каруулга алдылар. ⁴⁷ Мында тургандардын бирүзи кылыжын суура тартып, улу абыстын кулына жангып, онын кулагын кезе чапты. ⁴⁸ Иисус олорго айтты:

– Тонокчыны тудайын дегендий, Мени тудуп аларга кылышту ла казыкту келдигер. ⁴⁹ Күнүн сайын Мен слерле кожо Өргөөдө болуп, үредип жүрдим, слер Мени тутпадыгар. Же Чийимдер бүткей.

⁵⁰ Айдарда, Оны таштап ийип, ончолоры качтылар. ⁵¹ Бир уул жылагаш эдин кеден жабынтыла ороп, Иисустын кийнинен барып жаткан. Оны тудуп алдылар, ⁵² же ол жабынтыны таштап, жылагаш бойы кача берди.

Отток-күрее алдында

⁵³ Иисусты улу абыска алып бардылар. Ончо улу абыстар, жаандар ла бичикчилер жуулыжып келдилер.

⁵⁴ Петр десе Оны ээчиде ыраагыла барып, улу абыстын күрентигине кирген. Анда жалчыларла кожо отуруп, отко жылынып турган.

⁵⁵ Улу абыстар ла отток-күреенин ончо улусы Иисусты өлүмге берип ийерге, Ого удур кере бедиреп, таппай турдылар. ⁵⁶ Көп улус төгүндөп, Ого удур керелеп айттылар, же олордын бу керези башкаланып турды. ⁵⁷ Кажылары туруп, Ого удур төгүн керелеп, айттылар:

⁵⁸ – «Мен кижинин колы бүдүрген бу Өргөөни оодоло, үч күнге кижини колы бүдүрбеген өскө Өргөөни тудуп койорым» деп, Онын айтканын укканыбыс.

⁵⁹ Же олордын да керези башкаланып турды. ⁶⁰ Айдарда, улу абыс ортозына туруп, Иисустан сурады:

– Не бир де каруунды айтпай турун? Олор Сеге удур не деп керелейт?

⁶¹ Же Ол унчукпай, каруузын айтпай турды. Улу абыс Онон катап сурады:

– Алкалу Бойынын Уулы, Христос Сен бе?

⁶² Иисус: «Мен – деди. – Слер *Кижини Уулу күчтү Кудайдын он жанында отурганын ла тенгеринин булудыла келип жатканын көрөригер*».

⁶³ Улу абыс десе бойынын кийимин жыртып, айтты:

– Биске база керечи не керек? ⁶⁴ Кудайды жамандап айтканын уктыгар. Слер не деп сананып жадыгар?

Ончолоры: «Ол бурулу, өлөр учурлу» – дедилер. ⁶⁵Кезиги Ого түкүрө бердилер, жүзин жаап, согуп, «Жарчы болуп, танып, айт» дежиپ турдылар. Жалчылар да Оны сого бердилер.

Петрдын јана түшкени

⁶⁶Петр төмөн күрентикте болордо, оноор улу абыстын жалчы үй улузынын бирүзи келди. ⁶⁷Отко жылынып отурган Петрды ајыктап көрөлө, айтты:

– Сен де Назареттин кижизи Иисула кожо жүрген.

⁶⁸Је ол јана түжүп, «Нени айдып турун болбогой, билбезим, аайлабай турум» – дейле, алдындагы күрентикке чыгып барды. Бу тарый пөтүк этти.

⁶⁹Јалчы үй кижии оны катап көрөлө, анда турган улуска айдып тура берди:

– Бу кижии омордын бирүзи.

⁷⁰Ол база ла јана түшти. Саат болбой анда турган улус Петрга база айдып тура бердилер:

– Сен омордын бирүзи болгонунг, чын. Сен Галилейдинг кижизи иненг.

⁷¹Ол дезе, айдып турган кижигерди билбезим деп, Кудаиды адап, чертенип тура берди. ⁷²Бу тарый пөтүк экинчи катап этти. Айдарда, Петр «Пөтүк эки катап эткелекте, Менен үч катап јана түжеринг» – деп, Иисустын ого айткан сөзин эске алып, ыйлай берди.

15

Иисус Пилаттын алдында

¹Саадабай эрте танда улу абыстар, јаандар, бичикчилер ле отоккүрөө ончозы жуундап, јөп чыгардылар. Иисусты күлүйле, Пилатка апарып бердилер.

²«Сен иудейлердин Кааны ба?» – деп, Пилат Онон сураарда, Ол каруу јандырып, «Сен айдып турун» – деди.

³Улу абыстар Оны көп бурулап турдылар. ⁴Пилат дезе Онон база катап сурады:

– Бир де каруу јандырбай турун ба? Көрсөнг, Сеге удур бурулаштын көбин!

⁵Је Иисус бого до бир де каруу јандырбаста, Пилат кайкап турды.

⁶ Байрам сайын десе ол калык сураган кижендүлөрдүн бирүзүн божодотон. ⁷ Түрмеде түймеенчилерле кожо Варавва дейтен бир кижин отурган. Олор түймеен тужында кижин өлтүргөндөр. ⁸ Улус Пилатка келип, кижендүлөрдүн бирүзүн алдындагы ла чылап божотсын деп, сурай берди.

⁹ – Слерге иудейлердин Каанын божодойун ба? – деп, Пилат ологорго айтты.

¹⁰ Улу абыстар Оны күйүнеле берип ийгендерин ол билер болгон. ¹¹ Же улу абыстар онын ордына Варавваны сурагар деп, улусты сайгактап ийдилер.

¹² Пилат ологорго каруу берип, база айтты:

– Иудейлердин Кааны дешкенеерди мени канайтсын деп туругар?

¹³ – Керип кой! – деп, ологорго база кыйгырыштылар.

¹⁴ Пилат ологорго айтты:

– Ол не жаман эткен?

Же ологор там тыгыда кыйгырышты:

– Керип кой!

¹⁵ Айдарда, Пилат улуска жараайын деп, ологорго Варавваны божотты, Иисусты десе камчыладала, кере тартсын деп, берип ийди.

¹⁶ Жуучылдар Оны претория дейтен күрентик ичине апарала, ончо черүни жууп алдылар. ¹⁷ Ого кубакай-кызыл жабынты кийдирип, тегенекти өөрөлө, бажына салдылар.

¹⁸ – Иудейлердин Кааны эзендик болзын! – деп, Оны уткый бердилер.

¹⁹ Бажына тайакла согуп, Ого түкүрүп, чөгөдөп, бажырып турдылар. ²⁰ Оны электейле, кубакай-кызыл жабынтыны уштып, Бойынын кебин кийдиреле, керүге алып бардылар.

Иисусты керигени

²¹ Киринейдин Симон деп бир кижизи, Александр ла Руфьтын адазы, жаланнан бурулып, өдүп бараткан. Керү агашты апарсын деп, ого жакардылар.

²² Иисусты Голгофа – «Куу-Баш» деп жерге экелдилер. ²³ Ого смирна кошкон арагы ичерге берерде, албады. ²⁴ Оны кере тарткандар, кемибиске нези жеткей не – деп, шеребей таштап, киймин үлежип алдылар.

²⁵ Оны кере тартарда, тогус саат эртен тура болгон. ²⁶ Бурузын көргүскен «Иудейлердин Кааны» деп бичик илгендер. ²⁷ Оныла

кожо эки тонокчыны керип койдылар: бирүзин он јанына, өскөзін – сол*.

²⁹Өдүп бараткан улус баштарын кекип, Оны јамандап, айдыжып турдылар:

– Э-э, Өргөөни оодочы ла үч күнге тудачы! ³⁰Бойынды Бойын аргадап, керү агаштан түш.

³¹Улу абыстар бичикчилерле кожо анайып ок Оны электеп, бой-бойларына айдыжып турдылар:

– Өскө улусты аргадап жүрген эди, Бойын десе аргадап болбойт! ³²Христос, Израильдин Кааны, эмди керү агаштан түшсин, бис көрөли, Ого бүдели.

Оныла кожо кере тартылгандар Оны сөгүп ок турдылар.

³³Тал-түш боло берерде, јер үстине карачкы түжүп, үчинчи саатка јетире турды. ³⁴Үчинчи саатта Иисус улу үнденип кыйгырды:

– *Эло́й, Эло́й! Ламма́ савахфа́ни?*

Онызы: «Кудайым, Кудайым! Мени не таштадың?» – дегени.

³⁵Анда турган улустын кезиги мыны угала, «Бат, Илияны кычырып јат» – дештилер. ³⁶Бирүзи десе жүгүрип барып, шиндиретен немени укусула чыктыдып, тайакка саптап, Ого ичерге берип, айтты:

– Акыраар, Илия Оны түжүрип аларга келгей не, көрөлик!

³⁷Иисус десе, тын үнденип кыйгырала, тыны кыйыла берди. ³⁸Өргөөдөгү көжөгө үстиги бажынан төмөн түжүре эки јара үзүлди. ³⁹Керү агаштын алдында турган јүс бажы Ол мынайда үнденип, тыны үзүле бергенин көрөлө, айтты:

– Бу кижичындаптан Кудайдын Уулы болгон!

⁴⁰Анда ыраагынан көрүп турган үй улус бар болгон. Олордын ортозында: Мария Магдалина, кичү Иаков ло Иосиянын энези Мария, база Саломия. ⁴¹Иисус Галилейде болордо, бу үй улус Оны ээчип, Ого јалчыланып жүргендер. Мында ок Оныла кожо Иерусалимге келген көп өскө үй улус болгон.

⁴²Бу белетеништиң күни, суббот алдындагы күн болгон. Энир кирерде, ⁴³Армафейден оток-күреенин тоомјылу кижизи Иосиф келди. Ол, Кудайдын Каандыгы келерин сакып жүрген бойы, Пилатка тидинип киреле, Иисустын сөбгин сурады. ⁴⁴Пилат Онын качан ок өлүп калганын кайкады. Јүс бажын кычырып алала,

---

* Кезик јебрен түрбектерде кожумак бар: ²⁸«Анайып, „Оны кара сагыштуларга коштылар“ деп, Чийимде айдылган сөс бүтти».

«Өлгөни удаган ба?» – деп сурады. ⁴⁵Јүс бажынан угуп алала, сөөкти Иосифке берип ийди. ⁴⁶Иосиф кеден бөс садып алды, сөөкти түжүрүп, бөслө ороды. Кайадан ойгон сөөк салар жерге апарып, салып койоло, эжигин ташла базырды. ⁴⁷Мария Магдалина ла Иосиянын энези Мария сөөкти кайда салганын көрүп тургандар.

16

Тирилгени

¹Суббот күн өдө берерде, Мария Магдалина, Иаковтын энези Мария, база Саломия Иисустын сөөгин барып сүркүштеерге, жараш жытту сүркүш садып алдылар. ²Неделенин баштапкы күнинде эрте таңда, күн чарчап тийерде, сөөк салар жерге келип, ³бойлоры ортодо эрмектештилер:

– Сөөк салган жердин эжигинен ташты биске кем антарып берер?

⁴Көзин салып көрзө, таш антарылып калтыр. Ол десе тапту жаан болгон. ⁵Сөөк салган жерге киреле, он жанында ак кийимдү жиит уул отурганын көрүп, коркый бердилер. ⁶Ол десе үй улуска айтты:

– Алаң кайкабагар! Слер Назаретте жерлү, кере тартылган Иисусты бедиреп жадыгар. Ол тирилген, мында жок. Јаткан жери бу. ⁷Је барып, үренчиктерине ле Петрга айдыгар: «Онын слерге айтканынча, Ол Галилейге слерден озо барып јат, Оны анда көрөригер».

⁸Олор чыгала, сөөк салган жерден јүгүре бердилер. Сертилдеп, куйка баштары јимиреп, коркыган бойынча, кижиге неме айтпадылар.

⁹Неделенин баштапкы күнинде эрте таңда тирилеле, Иисус озо Мария Магдалинага көрүнди. Ол башкыда онын өзөк-буурынан јети шилемир чыгарган. ¹⁰Мария Магдалина барып, Иисула кожо јүргендерге, олордын ыйлажып-сыктажып отурган бойлорына табыш јетирди. ¹¹Је олор Иисус эзен, Мария Магдалина Оны көргөн деп угала, бүтпедилер.

¹²Мынын кийнинде олордын экүзи јурт јаар барадарда, Иисус башка јүзүнденип, олорго јолдо көрүнди. ¹³Булар бурулып, өскөлөрине табыш јетирдилер, је олорго до бүтпедилер.

¹⁴Адакыда энгирде курсак јип кыйын отурган тужында он бирдин бойлорына көрүнүп, олорды бүтпези ле јүректери сокортыганы

учун каарып айтты, ненин учун десе Онын тирилген Бойын көргөндөргө бүтпегендер. ¹⁵ Олорго айтты:

– Јер-телекей сайын барыгар, ончо јайалганга Сүүнчилү Јарды јарлагар. ¹⁶ Бүделе, креске түшкен кижии аргадалар. Бүтпеген кижии десе јаргыга калар. ¹⁷ Бүткендерге мындый билдилер коштонып жүрер: олар Менин адымла шилемирлерди чыгарар, јангы тилле эрмектенер; ¹⁸ јыланды колло тудар, өлгөдий де неме ичсе, оларго каршу јетпес; јоболдуларга колын салып, алкаар, олар јазылар.

¹⁹ Анайып, оларло эрмектешкен кийинде, Иисус Кайракан тенериге көдүрилип, Кудайдын он јанына отурды. ²⁰ Олар десе барып, јер сайын јарлап жүрдилер. Кайракан оларго болужып, олардын сөзин билдилерле тынғыдып турды. Аминь*.

---

* Кезик јебрен түрбектерде 9-20 үлгерлер јок, Марктын Сүүнчилү Јары мынайда түгенет: «Оларго јарлалганын ончозын олар Петрга ла онын јолдошторына кыскарта айдып бердилер. Онон оларго Иисус бойы да көрүнип, Күнчыгыштан ала Күнбадышка јетире мөнкү аргадаш керегинде агару ла үргүлји јар јарлыктагар деп, оларды ийди».